

**Reuniunea anuală a președinților și secretarilor generali
ai CESE și ai consiliilor economice și sociale din cadrul Uniunii Europene
Paris, 22-23 noiembrie 2021**

**Democrația participativă și rolul acesteia în transformarea UE într-un organism
rezilient și pregătit pentru viitor
Contribuția Comitetului Economic și Social European și a consiliilor economice și
sociale naționale la Conferința privind Viitorul Europei**

CONCLUZII

Președinții și secretarii generali ai Comitetului Economic și Social European (CESE) și ai consiliilor economice și sociale (CES) naționale din cadrul UE s-au reunit la Paris, în zilele de 22 și 23 noiembrie 2021.

În urma unei dezbateri aprofundate și prolifece, aceștia prezintă următoarele concluzii care reflectă sprijinul deplin acordat Conferinței privind Viitorul Europei, o conferință ambițioasă ce va avea rezultate palpabile care pot conduce la modelarea unei Uniuni Europene mai puternice, mai pregătite pentru viitor și mai aproape de cetățenii săi. Pentru a realiza acest deziderat, UE trebuie să asculte și să acționeze pe baza mesajelor și propunerilor societății civile organizate europene și naționale.

1. Prezentare de ansamblu

1. CESE și CES-urile naționale văd ieșirea din pandemie ca pe o oportunitate de a **avansa și de a îmbunătăți societățile noastre**, pentru a crea o Uniune Europeană mai solidă, care să promoveze convergența ascendentă, o mai bună coeziune, solidaritate și o garanție a unei identități cetățenești europene mai trainice. **Această viziune a Europei îmbină prosperitatea durabilă, justiția socială, incluziunea și o tranziție către o economie verde și digitală echitabilă, promovând în același timp respectul față de drepturile fundamentale și statul de drept.**

2. Pentru a realiza acest lucru, Uniunea Europeană se poate baza pe **punctele forte esențiale**, cum ar fi **piața sa internă vastă, baza industrială robustă, rolul său pe scena economică internațională, existența unei societăți civile înfloritoare și o solidaritate fără precedent**, așa cum a demonstrat adoptarea noului instrument de redresare **NextGenerationEU**. CESE și CES-urile naționale subliniază importanța implicării concrete a societății civile organizate în implementarea și evaluarea planurilor naționale de redresare și reziliență. Ele insistă asupra necesității de a așeza dimensiunea socială în centrul politicilor lor, îndeosebi în centrul politicii privind dezvoltarea Uniunii Europene a Sănătății, în toate aspectele sale.

Pactul verde european, care are ca scop realizarea neutralității climatice până în 2050, este noua strategie europeană de creștere, care are ca obiective centrale prosperitatea, durabilitatea și justiția socială. În contextul **tranziției digitale**, este vorba, de asemenea, despre faptul de a le acorda oamenilor și întreprinderilor mijloacele de a prelua controlul asupra unui viitor digital mai prosper, durabil și centrat pe oameni. **Cele 20 de principii ale Pilonului European al Drepturilor Sociale** constituie farul care ne ghidează către o Europă socială, incluzivă și bogată în oportunități.

3. Într-un moment în care Uniunea Europeană trebuie reconstruită și pregătită pentru viitor, **partenerii sociali și organizațiile societății civile, precum și CESE și CES-urile statelor membre sunt actori cheie**.

CESE și CES-urile statelor membre ale UE își reafirmă **disponibilitatea de a participa activ la procesele de concepere, formulare și implementare a reformelor actuale**, pentru a se asigura că politicile răspund deplin nevoilor și așteptărilor cetățenilor și pentru a crea un sentiment mai puternic de apartenență. Ele subliniază nevoia de a consolida politicile publice în avantajul persoanelor celor mai vulnerabile și nevoia de convergență europeană pentru politicile pentru tineret. CESE și CES-urile naționale cunosc în profunzime acest domeniu și sunt forumuri permanente unice pentru dialogul civil, având avantajul de a oferi **soluții bazate pe consensul** diferitelor părți interesate.

4. CESE și CES-urile naționale consideră **Conferința privind Viitorul Europei o oportunitate istorică** de creare a unei dinamici de relansare a proiectului de integrare europeană și de dezvoltare a democrației participative. Ele consideră că această Conferință trebuie să plaseze europenii în centrul atenției, să se asigure că cetățenii și organizațiile societății civile din cele 27 de state membre ale UE participă la dezbateri și obțin rezultate concrete, vizibile și măsurabile.

Conferința trebuie să se bazeze pe un **proces transparent, de jos în sus, și să ofere rezultate palpabile**. Pentru a asigura transparența și responsabilitatea, va fi creat un tablou de bord online pentru informarea cetățenilor cu privire la modul în care instituțiile UE dau

curs cererilor acestora, la măsurile de reformă stabilite de Conferința privind Viitorul Europei și la respectarea calendarului de implementare a măsurilor respective. Dacă nu se iau măsuri în anumite direcții, trebuie explicate motivele.

În virtutea apartenenței și a rețelelor lor, CESE și CES-urile naționale sunt deosebit de bine pregătite pentru a **intra în legătură cu cetățenii** și a aduce propunerile lor în atenția organelor de conducere ale Conferinței. Este important acum ca societatea civilă europeană organizată să treacă de la o viziune comună la acțiune concretă, cheia încrederii în viitorul UE.

1. EUROPA DE MÂINE : VIZIUNEA CESE ȘI A CES-URILOR NAȚIONALE

Redresarea va trebui să aibă în vedere consecințele pandemiei, precum **și provocările și transformările** cu care ne confruntăm, cum ar fi dubla tranziție tehnologică și ecologică, îmbătrânirea demografică și globalizarea.

Nu putem pur și simplu să restabilim situația anterioară crizei: trebuie **să mergem înainte**, să ne restructurăm și să ne îmbunătățim societățile. Eforturile noastre trebuie să fie îndreptate către crearea unei Uniuni Europene mai puternice, care să promoveze **convergența ascendentă și o mai mare coeziune și solidaritate**. Această viziune asupra Europei îmbină **prosperitatea durabilă, justiția socială, incluziunea și tranziția către o economie verde și digitală echitabilă, promovând în același timp respectul față de drepturile fundamentale și statul de drept**.

În acest scop, statele membre trebuie să sprijine **competitivitatea** economiei europene și a întreprinderilor europene de toate dimensiunile și formele, în special IMM-urile și economia socială, precum și **spiritul antreprenorial**, care ar trebui, de asemenea, să contribuie la crearea de locuri de muncă de calitate.

În același timp, Europa are nevoie de o **abordare socială care să nu lase pe nimeni în urmă și să elimine sărăcia**. Pentru aceasta, avem nevoie de mai multe investiții în infrastructură și sociale, inclusiv în protecția socială și în sprijinul inovației și al competențelor de viitor.

În primul rând, trebuie **să protejăm persoanele cele mai vulnerabile din societățile noastre**, care au fost afectate în mod special de criza Covid (cum ar fi persoanele cu dizabilități și persoanele din familii de migranți sau minorități etnice). Într-un spirit de echitate inter-generațională, o atenție deosebită ar trebui acordată tinerilor, care merită un viitor mai luminos. CESE și CES-urile naționale salută atenția acordată tinerilor de către Conferința privind Viitorul Europei și faptul că 2022 a fost declarat Anul European al Tineretului.

Va fi esențial să se consolideze **sistemele de sănătate** ale statelor membre, să se continue îmbunătățirea coordonării în domeniul sănătății la nivelul UE și să se prevină mai eficient amenințările transfrontaliere pentru sănătate. UE trebuie să dea dovadă de ambiție în ceea ce

privește Uniunea Europeană a Sănătății și Autoritatea Europeană pentru Pregătire și Răspuns în caz de Urgență Sanitară (HERA).

CESE și CES-urile naționale reiterează, de asemenea, necesitatea urgentă de a acționa în fața crizei climatice, care a fost cauzată de activitățile umane și care afectează fără echivoc întreaga planetă – solul, aerul și apa –, cu scopul realizării neutralității climatice până în 2050. Economia bunăstării trebuie să protejeze ecosistemele, să conserve biodiversitatea și să ofere o tranziție echitabilă către un mod de viață neutru din punct de vedere climatic în întreaga UE și să încurajeze antreprenoriatul durabil.

Nu în ultimul rând, Uniunea Europeană trebuie să apere **egalitatea de gen, diversitatea, pacea, drepturile fundamentale, statul de drept, democrația, dialogul social și guvernanta incluzivă.**

2. VALORIFICAREA PUNCTELOR FORTE ÎN REALIZAREA UNEI VIZIUNI COMUNE

Uniunea Europeană se poate baza pe **punctele sale forte esențiale**, cum ar fi **piața sa internă vastă, baza industrială robustă și solidaritatea fără precedent**, așa cum a demonstrat adoptarea noului instrument de redresare, *NextGenerationEU*.

Pentru a-și proteja **valorile, respectul față de drepturile fundamentale și statul de drept** și pentru a-și apăra prioritățile, Uniunea Europeană trebuie să joace, de asemenea, **un rol pozitiv pe scena economică internațională**. UE trebuie să atingă un anumit grad de autonomie strategică și să-și consolideze capacitățile de pregătire pentru combaterea și gestionarea crizelor.

Pactul verde european este noua strategie europeană de creștere, care are ca obiective prosperitatea, durabilitatea și justiția socială. Scopul pactului este să transforme economia UE într-una modernă, eficientă din punctul de vedere al resurselor și competitivă, care să asigure încetarea emisiilor nete de gaze cu efect de seră până în 2050 și o creștere economică decuplată de la utilizarea resurselor, în care nimeni nu este lăsat în urmă.

O tranziție echitabilă către un mod de viață neutru din punct de vedere climatic, crearea de locuri de muncă de calitate și promovarea antreprenoriatului durabil și a inovației, care include economia circulară și economia socială, vor fi esențiale pentru prosperitatea Europei.

Finalizarea cu succes a **tranziției digitale** este o altă provocare majoră. Este vorba de faptul de a acorda oamenilor și întreprinderilor mijloacele de a îmbrățișa un viitor digital centrat pe oameni, durabil și mai prosper. Agenda digitală a UE urmărește să asigure că această transformare aduce beneficii tuturor – cetățeni și întreprinderi, ajutând, în același timp, UE să își atingă obiectivul de neutralitate climatică până în 2050.

În sfârșit, **cele mai mari atuuri ale Uniunii noastre sunt cetățenii săi și societatea civilă europeană**. Acestea trebuie să fie plasate în centrul politicilor printr-un dialog civil și social eficient și investite cu puterea de a face față schimbărilor necesare în contextul dublei tranziții. Cele 20 de principii ale Cartei Sociale Europene a Drepturilor sunt farurile călăuzitoare către o Europă socială incluzivă și bogată în oportunități.

CESE și CES-urile naționale salută faptul că 2022 va fi **Anul european al tineretului**. Tinerii au fost cel mai mult afectați de pandemie, au fost victimele creșterii ratei șomajului și ale lipsei de activitate. CESE și CES-urile naționale solicită măsuri care să se concentreze atât pe politici active de ocupare a forței de muncă, cât și pe educație și competențe. Solidaritatea inter-generațională este, de asemenea, vitală: este un factor esențial în sprijinirea tinerilor, acordând aceeași atenție însă și persoanelor vârstnice.

***NextGenerationEU* și planurile naționale de redresare**

UE trebuie să continue impulsul pozitiv și istoric creat de adoptarea *NextGenerationEU*, un instrument de redresare temporară de peste 800 de miliarde de euro, pentru a contribui la repararea daunelor economice și sociale imediate cauzate de pandemia de COVID-19.

Mecanismul de redresare și reziliență, piesa centrală a instrumentului *NextGenerationEU*, sprijină reformele și investițiile întreprinse de țările UE. Scopul este acela de a face Europa mai verde, mai digitală, mai rezistentă și mai bine adaptată la provocările actuale și viitoare.

Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență subliniază necesitatea de a consulta atât organizațiile societății civile, cât și partenerii sociali în ceea ce privește elaborarea și implementarea planurilor naționale de redresare. Cu toate acestea, s-a demonstrat că acest lucru nu s-a întâmplat până acum. CESE și CES-urile naționale concluzionează că, în majoritatea statelor membre, consultările sunt departe de a fi satisfăcătoare în raport cu cerințele justificate ale societății civile organizate. Ele solicită, așadar, o **implicare mult mai concretă a societății civile organizate** în etapa de implementare și evaluare a planurilor naționale, cu proceduri mai formale care să faciliteze schimburile reale.

3 VOCEA SOCIETĂȚII CIVILE ORGANIZATE: UN ELEMENT ESENȚIAL ÎN CONSTRUIREA VIITORULUI NOSTRU COMUN

De la începutul crizei COVID-19, organizațiile patronale, sindicatele și alte organizații ale societății civile au jucat un rol major în atenuarea efectelor crizei. Există nenumărate exemple de acțiuni întreprinse de societatea civilă europeană, care arată importanța structurilor acestora. Munca acestora în perioada de vârf a crizei COVID-19 a adus o contribuție importantă la menținerea coeziunii și stabilității societăților noastre.

Într-un moment în care Uniunea Europeană trebuie reconstruită și pregătită pentru viitor, **partenerii sociali și organizațiile societății civile, precum și CESE și CES-urile statelor membre sunt actori cheie.**

Reînnoirea și reconstrucția socio-economice ale Europei necesită implicarea reală și concretă a tuturor componentelor societății, în special în procesele de concepere, implementare și evaluare a reformelor.

CESE și CES-urile statelor membre ale UE cunosc în profunzime acest domeniul și sunt forumuri permanente unice pentru dialogul civil, având avantajul de a oferi **soluții bazate pe consensul** diferitelor părți interesate. Datorită creativității și capacității lor de anticipare, acestea sunt capabile să dezvolte răspunsuri adaptate provocărilor secolului XXI și trebuie să joace un rol esențial în procesul de reconstrucție.

CESE, împreună cu rețeaua CES-urilor naționale, se află într-o poziție privilegiată de a împărtăși cu instituțiile europene cele mai bune practici ale statelor membre și cele mai bune soluții de reformă.

CESE și CES-urile statelor membre ale UE își reafirmă **disponibilitatea de a participa activ la procesele de concepere, formulare și implementare a reformelor actuale**, astfel încât politicile să fie în deplină concordanță cu nevoile și așteptările cetățenilor și să sporească sentimentul de apartenență.

CESE și CES-urile reamintesc necesitatea punerii în aplicare a **articolului 11 din TUE (Tratatul privind UE)**, care, în contextul dispozițiilor privind principiile democratice, prevede că „instituțiile mențin un dialog deschis, transparent și regulat cu asociațiile reprezentative și societatea civilă”.

CESE și CES-urile intenționează să continue să se angajeze în această provocare crucială, fiind conștiente de faptul că democrația participativă are nevoie de organisme intermediare care să implice cetățenii și să-i încurajeze să-și exprime punctele de vedere în toate spațiile civice.

Este esențial ca Uniunea Europeană să sprijine rolul central jucat de partenerii sociali și de organizațiile societății civile în promovarea și apărarea modelului și valorilor socio-economice europene, ale democrației, ale drepturilor fundamentale și ale statului de drept în fața micșorării spațiului civic. Acesta este chiar miezul proiectului european.

4 CONFERINȚA PRIVIND VIITORUL EUROPEI : O ȘANSĂ DE A CONSTRUI UN VIITOR MAI BUN PENTRU TOTI

CESE și CES-urile naționale consideră Conferința privind viitorul Europei ca fiind o **oportunitate istorică** de a crea o dinamică pentru relansarea proiectului de integrare

europeană. Elementul deosebit de inovator al acestui proiect constă în scopul său de a stabili o legătură cu cetățenii din toate cele 27 de state membre.

CESE și CES-urile naționale sprijină ferm acest proces de dezvoltare a **democrației participative**. Conferința privind Viitorul Europei, consideră ele, trebuie să plaseze europenii în centrul atenției, să se asigure că cetățenii din întreaga Europă participă la dezbateri și obțin rezultate concrete, vizibile și măsurabile.

Conferința trebuie să se bazeze pe **un proces transparent, de jos în sus și să ofere rezultate palpabile**. Pentru a asigura transparența și responsabilitatea, va fi dezvoltat un **tablou de bord** online pentru informarea cetățenilor cu privire la modul în care instituțiile UE dau curs cererilor lor, la măsurile de reformă care se pot lua în urma Conferinței privind Viitorul Europei și la respectarea calendarului de implementare a măsurilor respective. Dacă nu se iau măsuri în anumite direcții, trebuie explicate motivele.

În virtutea apartenenței și a rețelelor lor, CESE și CES-urile naționale sunt deosebit de bine echipate pentru a intra în legătură cu cetățenii și pentru a prezenta propunerile acestora organelor de conducere ale Conferinței. În acest scop, CESE se bucură că va participa alături de organele de conducere ale Conferinței.
